

Brüssel, 15. september 2025
(OR. en)

12811/25

**Institutsioonidevahelised
dokumendid:**

2025/0172 (COD)

2025/0176 (COD)

2025/0177 (COD)

**SIMPL 101
ANTICI 112
INDEF 92
MAP 59
CSC 447
ENV 835
COMPET 868
ENT 161
MI 649
CHIMIE 78
CODEC 1258**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	29. august 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 3800 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS, milles käsitletakse kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiivi kohaldamist kaitsesektori suhtes

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 3800 final.

Lisatud: C(2025) 3800 final

Brüssel, 28.8.2025
C(2025) 3800 final

KOMISJONI TEATIS,

**milles käsitletakse kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkuselase
hoolsuskohustuse direktiivi kohaldamist kaitsesektori suhtes**

KOMISJONI TEATIS,

milles käsitletakse kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiivi kohaldamist kaitsesektori suhtes

Sisukord

1	Sissejuhatus	2
2	Kaitsetööstusesse investeerimine – panus ELi kerksusesse ja julgeolekusse	3
2.1	Kaitsetööstuse panus laiematesse ELi ja ÜRO eesmärkidesse	3
2.2	Kaitsetööstus ELi kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiivi kontekstis.....	4
3	Riski maandamine koostöös kaitsetööstusega	5
3.1	Kasutust ja eksporti reguleerivad rahvusvahelised lepingud ja ELi õigusaktid	5
3.1.1	Sõjatehnoloogia ja -varustuse ELi-väline vedu (eksport)	6
3.1.2	Sõjatehnoloogia ja -varustuse ELi-sisene vedu.....	7
3.1.3	Kahesuguse kasutusega kaupade ELi-väline vedu	8
3.2	Riski maandamine ELi kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiivi eri seadusandlike dokumentide abil	8
3.2.1	Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus	8
3.2.2	ELi taksonoomia	11
3.2.3	MiFID 2.....	12
3.2.4	Äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiiv	13
3.2.5	Äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv.....	13
3.2.6	Võrdlusaluste määrus	14
4	Tulukünnised.....	15
5	Kuidas hinnata kaitsesektori panust sotsiaalsesse kestlikkusesse	15

1 Sissejuhatus

- (1) Komisjoni teatise (edaspidi „teatis“) eesmärk on anda suuniseid ELi kestliku rahanduse raamistiku kaitsetööstuse suhtes kohaldatavuse kohta.
- (2) Kestlik rahandus viitab protsessile, milles võetakse arvesse keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiselaseid kaalutlusi finantssektoris investeerimisotsuste tegemisel, mis hõlbustab kestlikkusega seotud riskide paremat hindamist ja suuremaid investeeringuid kestlikku majandustegevusse ja kestlikesse projektidesse.
- (3) Teatise eesmärk on aidata turukorraldajatel tagada vastavus kaitsetööstuse suhtes kohaldatava ELi kestliku rahanduse raamistiku nõuetele. Selle eesmärk on aidata vältida sektori mis tahes põhjendamatut diskrimineerimist investeerimisotsuste tegemisel ning tagada selle sektori potentsiaali parem mõistmine ja tunnustamine sotsiaalsesse kestlikkusesse panustamisel kooskõlas Euroopa kaitsetööstuse strateegia¹ ning ühise valge raamatu „Euroopa kaitsevalmidus 2030“² eesmärkidega.
- (4) Teatises on selgitatud, et ELi kestliku rahanduse raamistik on kooskõlas kaitsesektoris investeerimisega ning et kestlikkuse kohta avalikustatav teave kehtib horisontaalselt kõigis tööstusharudes. Komisjon juhib tähelepanu sellele, et raamistikuga ei seata piiranguid ühegi sektori, sh kaitsesektori rahastamisele, ning kutsub üles hindama kaitsesektori investeeringuid juhtumipõhiselt nagu ka kõigi teiste sektorite investeeringuid.
- (5) Teatis on suunatud kõigile ELi kestliku rahanduse raamistikus osutatud investoritele ja asutustele ning avaliku sektori asutustele ja organitele. Teatis on eriti asjakohane järgmiste isikute jaoks:
 - finantsturu osalised;
 - keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiselaste reitingute andjad, s.o kutsetegevuse raames keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiselaseid reitinguid või punkte andvad juriidilised isikud³;
 - keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiselaste märgiste (ökomärgised, riiklikud märgised jne) andjad;
 - väärtpaberibörsid/indeksikoostajad, võrdlusaluste pakkujad, andmemüüjad/sertifitseerimisasutused jne.
- (6) Teatis hõlmab ELi kestliku rahanduse raamistiku osaks olevaid tekste, eelkõige järgmist:
 - määrus (EL) 2019/2088, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris (edaspidi „jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus“)⁴;

¹ [Euroopa kaitsetööstuse strateegia](#).

² [JOIN \(2025\) 120 final](#).

³ COM(2023) 314 final – 2023/0177(COD).

⁴ ELT L 317, 9.12.2019, lk 1–16; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32019R2088>.

- delegeeritud määrus (EL) 2017/565 ja delegeeritud direktiiv (EL) 2017/593, millega täiendatakse direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta (edaspidi „MiFID 2“)⁵;
- määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (edaspidi „ELi taksonoomiamäärus“)⁶;
- direktiiv (EL) 2022/2464, millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (edaspidi „äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv“)⁷;
- määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (edaspidi „võrdlusaluste määrus“)⁸;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1760, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ja määrust (EL) 2023/2859 (edaspidi „äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiv“)⁹.

2 Kaitsetööstusesse investeerimine – panus ELi kerksusesse ja julgeolekusse

2.1 Kaitsetööstuse panus laiematesse ELi ja ÜRO eesmärkidesse

- (7) Kestlikkuse valdkonna Euroopa Liidu ja ÜRO poliitikaeesmärgid on suurel määral kooskõlas. ÜRO kestliku arengu eesmärkidele¹⁰ on otseselt osutatud ühe eesmärgina Euroopa kliimamääruses,¹¹ mis on Euroopa rohelise kokkuleppe õiguslik alus. Euroopa kliimamäärusega on kodifitseeritud ELi eesmärk saavutada kliimanetraalsus 2050. aastaks ja selle põhjenduses 4 on märgitud, et selle „[p]ikaajalise eesmärgi kindlaksmääramine on väga oluline selleks, et toetada majanduse ja ühiskonna ümberkujundamist, kvaliteetsete töökohtade loomist, kestlikku majanduskasvu ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist“.
- (8) ÜRO tekstides tõdetakse ka, et vabadus, jõukus ja õiglus ei ole võimalikud ilma julgeolekuta või välisagressori sõjalise okupatsiooni all. Inimõiguste ülddeklaratsiooni¹² artiklis 3 on kinnitatud, et „[i]gal inimesel on õigus elule, vabadusele ja isikupuutumatusel“, ning artiklis 28, et „[i]gal inimesel on õigus sotsiaalsele ja rahvusvahelisele korraldusele, kus käesolevas deklaratsioonis toodud õigusi ja vabadusi on võimalik täies ulatuses rakendada“. ÜRO põhikirja artiklist 51 tuleneb (kollektiivse)

⁵ ELT L 173, 12.6.2014, lk 349–496; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A32014L0065>.

⁶ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13–43; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>.

⁷ ELT L 322, 16.12.2022, lk 15–80; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>.

⁸ ELT L 171, 29.6.2016, lk 1–65; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016R1011>.

⁹ ELT L, 2024/1760, 5.7.2024; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>.

¹⁰ [THE 17 GOALS | Sustainable Development \(17 EESMÄRKI | kestlik areng\)](#).

¹¹ Määrus (EL) 2021/1119, [ELT L 243, 9.7.2021, lk 1–17](#).

¹² [ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioon](#).

enesekaitse õigus: „Relvastatud kallaletungi puhul organisatsiooni liikmele ei piira käesolev põhikirjaga mingil määral võõrandamatut õigust individuaalsele või kollektiivsele enesekaitsele, kuni Julgeolekunõukogu ei võta rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks vajalikke meetmeid“¹³.

- (9) Venemaa põhjendamatu ja provotseerimata Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu on selge, et nende üldiste õiguste kaitsmiseks liidus ja sellest kaugemal peab liit tugevdama ja edasi arendama oma võimet ennast kaitsta. Mitme ELi luureteenistuse ohuhinnangute kohaselt on Venemaa võime toota sõjalist varustust väga palju suurenenud ja tal oleks sõjaline võimekus panna proovile lääneriikide ühtsus ja Põhja-Atlandi lepingu artikli 5 tulemuslikkus järgmise kolme kuni viie aasta jooksul.
- (10) Seetõttu on vaja hakata keskendumisele kaitsevalmidusele ja viivitamata suurendada jõupingutusi, et luua uuesti kaitsevalmidus ja heidutusvõime 2030. aastaks. Selles kontekstis tuleks kaitsevalmidust mõista liikmesriikide võimena ennetada ja vältida kaitsevaldkonna kriise ning neile reageerida. Selle valmiduse saavutamiseks on hädavajalik suurendada kaitsetööstuse võimekust ja valmisolekut, kuna see tööstus tagab omakorda, et liikmesriikide relvajõududel on liidu kodanike kaitsmiseks vajalik varustus. Seega on konkurentsi- ja vastupanuvõimeline liidu kaitsetööstus Euroopas rahu ja julgeoleku kaitsmiseks määrava tähtsusega¹⁴. Seetõttu panustab see ka Euroopa Liidu lepingu artiklitest 42 ja 46 tuleneva ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) eesmärkide saavutamisse. Kaitsetööstus on seega vajalik, et tagada sõjaline heidutus võimalike agressorite vastu ning kaitsta liidu kodanikke kõige äärmuslikuma sõjalise eriolukorra, nimelt relvastatud kallaletungi puhul. Selles ulatuses, milles ELi kaitsetööstus aitab seda eesmärki saavutada, võib see panustada meie ühisesse rahu ja julgeolekusse kooskõlas ÜRO kestliku arengu eesmärgiga 16 „Rahu, õiguskaitse ja tugevad institutsioonid“¹⁵.

2.2 Kaitsetööstus ELi kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse direktiivi kontekstis

- (11) Nagu on märgitud Euroopa rohelises kokkuleppes, eeldab „[ü]leminek kliimaneutraalsusele [---] muutusi kõigis poliitikavaldkondades ning kõigi majandussektorite ja ühiskonna ühiseid pingutusi“¹⁶. Selleks aitavad ELi kestliku rahanduse raamistik ja äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse direktiiv äriühingutel ja investoritel paremini kaasata kestlikkus oma otsustesse, toodetesse, teenustesse või protsessidesse.
- (12) Komisjon juhib kõnealuse kõiki sektoreid hõlmava ühise jõupingutuse puhul tähelepanu sellele, et nagu mis tahes muu äritegevuse puhul, oodatakse kaitsesektoris tegutsevatelt äriühingutelt üldiselt, et need muutuksid keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektist kestlikumaks.

¹³ ÜRO põhikirja VII peatükk „Tegevus rahu ohustamise, rahu rikkumise ja agressiooniaktide puhul“.

¹⁴ [Euroopa kaitsetööstuse strateegia](#).

¹⁵ [THE 17 GOALS | Sustainable Development \(17 EESMÄRKI | kestlik areng\)](#).

¹⁶ [ELT L 243, 9.7.2021, lk 1–17](#), põhjendus 25.

- (13) Komisjon on juba korduvalt selgitanud sotsiaalse kestlikkuse ja kaitsetööstuse omavahelist seost. Eelkõige juhiti nii ettepanekus määruse kohta, millega kehtestatakse laskemoona tootmist toetav õigusakt,¹⁷ kui ka Euroopa kaitsetööstuse strateegias tähelepanu asjaolule, et „[l]iidu kaitsetööstus panustab suurel määral liidu vastupanuvõimesse ja julgeolekusse ning seega ka rahu ja sotsiaalse kestlikkuse tagamisse“¹⁸. Kaitsetööstus suurendab kestlikkust, sest see annab panuse kerksusesse, julgeolekusse ja rahusse.
- (14) Komisjon märgib, et kestliku rahanduse raamistik on täielikult kooskõlas ELi jõupingutustega hõlbustada Euroopa kaitsetööstuse juurdepääsu piisavale rahastamisele ja investeringutele¹⁹. Ta ei sea piiranguid kaitsesektori rahastamisele. Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist ja kestlikkuseelitusi käsitlevaid ELi õigusnorme kohaldatakse horisontaalselt kõigis tööstusharudes ning ühtegi sektorit ei tõsteta teiste hulgas esile. Ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ on samuti märgitud, et „ELi jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus ei takista kaitsesektori rahastamist“²⁰. Kaitsetööstust koheldakse nagu mis tahes muud sektorit ja täiendavaid avalikustamisnõudeid kohaldatakse ainult „vastuoluliste relvade“ (vt punkt 3.2.1.2) suhtes. Seetõttu ei oleks kaitsetööstuse kui sellise väljajätmine kohaldatava õigusraamistikuga kooskõlas.
- (15) Äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiiv hõlmab kaitsesektorit nagu mis tahes muud sektorit, v.a see, et tegevusahela järgneva etapi äripartnerite tegevus, mis on seotud toodetega, mille suhtes kohaldatakse liikmesriigi ekspordikontrolli (see tähendab kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/821 kohast kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimist või relvade, lahingumoonade või sõjavarustuse ekspordikontrolli riikliku ekspordikontrolli raames), on pärast toote ekspordiks loa saamist vabastatud hoolsuskohustusest.

3 Riski maandamine koostöös kaitsetööstusega

3.1 Kasutust ja ekspordi reguleerivad rahvusvahelised lepingud ja ELi õigusaktid

- (16) Kaitsetööstus on rangelt reguleeritud ning selle suhtes kehtivad õigusaktid, mis käsitlevad arendatavate toodete ja tehnoloogiate, sealhulgas relvade tootmist, kasutamist ja vedu nii ELis kui ka väljaspool seda. Need õigusnormid aitavad leevendada võimalikku kahjulikku mõju, mis on seotud kaitsetööstuse väljatootatud toodete kasutamisega, kooskõlas ELi kestliku rahanduse raamistiku ning ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika laiemate eesmärkidega.
- (17) Kooskõlas enesekaitse õigusega, mida on tunnustatud ÜRO põhikirja²¹ artikliga 51, ning nagu on märgitud nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP (millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad) (edaspidi „ühine seisukoht“)²² preambuli põhjenduses 12, on liikmesriikidel õigus

¹⁷ COM(2023) 237 final. Määrus võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusena (EL) 2023/1525. ELT L 185, 24.7.2023, lk 7. Kaasseedusandjad kiitsid sama teksti heaks põhjenduses 35.

¹⁸ [Euroopa kaitsetööstuse strateegia](#), lk 24.

¹⁹ Euroopa kaitsetööstuse strateegia, lk 25, infokast 5 „Kaitsetööstus ja ELi kestliku rahanduse raamistik“.

²⁰ [JOIN \(2025\) 120 final](#), lk 18.

²¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008E0944.

²² [CL2008E0944EN0010010.0001_cp 1..1 \(europa.eu\)](#).

enesekaitsevahendeid üle anda ja eksportida. Komisjon julgustab asutusi tegutsema juhtumipõhiselt, kui nad hindavad konkreetse kaitsesektori äriühingu või tegevuse rahastamist lähtuvalt kestlikkuse kaalutlustest. Otsused tuleks teha kohaldatavate õigusaktide, lepingute ja käesolevas jaotises märgitud riski maandamise protsesside järgimise alusel.

- (18) Liikmesriigid peavad sõjalise varustuse ja kahesuguse kasutusega kaupade eksporti ning ELi-sisest vedu rangelt kontrollima. Selleks et liikmesriigid saaksid tagada ELi ja rahvusvaheliste õigusaktide täitmise, peab tööstusharu võtma hoolsusmeetmeid. Näiteks ekspordilitsentside saamise eeltingimusena peavad kaitsetööstuse ettevõtted rakendama riiklike ekspordikontrolli asutuste kehtestatud rangeid sisekontrolli- ja vastavusmeetmeid. Ekspordikontrolli mehhanismi täitmist tagavate liikmesriikide asutuste poolne hoolikas järelevalve on oluline osa kaitsetööstuse väljatöötatud toodetest tuleneva võimaliku kahjuliku mõju leevendamisel.

3.1.1 Sõjatehnoloogia ja -varustuse ELi-väline vedu (eksport)

- (19) Relvade, laskemoona, nende komponentide ja sõjatehnoloogia saadetiste ekspordikontrolli reguleeritakse ühise välis- ja julgeolekupoliitika (edaspidi „ÜVJP“) kaudu (õigusaktid võetakse vastu Euroopa Liidu lepingu artikli 29 alusel). Euroopa Liidu lepingu artikli 40 kohaselt ei mõjuta ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamine volituste jaotust ELi ja liikmesriikide vahel²³. Liikmesriigid kontrollivad oma riiklike süsteemide kaudu sõjaliste kaupade Euroopa Liidu nimekirja²⁴ kantud sõjatehnoloogia ja -varustuse (sh relvade) eksporti kooskõlas ühise seisukohaga. Ühises seisukohas on loetletud kriteeriumid, mida liikmesriigid peavad ekspordiloo andmiseks arvesse võtma. Need tingimused hõlmavad muu hulgas inimõiguste austamist vastuvõtvas riigis ning piirkondliku rahu ja julgeoleku säilitamist. Ühine seisukoht on liikmesriikidele õiguslikult siduv.
- (20) Ühises seisukohas tuletatakse meelde kohustusi, mis on võetud relvakaubanduslepingu raames, mille osalised on kõik ELi liikmesriigid ja milles on muu hulgas ette nähtud, et osalisriigid ei tohi lubada lepinguga hõlmatud tavarelvade või kaupade vedu, kui vedu rikuks nende kohustusi, mis tulenevad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VII peatüki alusel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogus kehtestatud meetmetest, eriti relvaembargosid, nende asjakohaseid rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osaline riik on, eriti tavarelvade veo või ebaseadusliku relvaäri seotud lepinguid, või kui nad on loa andmise ajal teadlikud, et relvi või kaupu võidakse kasutada genotsiidi või inimsusevastaste kuritegude, 1949. aasta Genfi konventsioonide raskete rikkumiste, tsiviilobjektide või tsiviilelanike vastu suunatud rünnakute või muude selliste sõjakuritegude toimepanemisel, mis on määratletud muudes rahvusvahelistes kokkulepetes, mille osaline riik on²⁵.
- (21) Ühises seisukohas on samuti kehtestatud kohustus keelata üleandmine, kui selle lubamine oleks vastuolus liikmesriikide rahvusvaheliste kohustuste ja kokkulepetega, nagu tuumarelvade leviku tõkestamise leping (1968), mille osalised on kõik liikmesriigid ja milles on sätestatud, et iga riik kohustub mitte otse ega kaudselt tuumarelvade või

²³ ELT C 115, 9.5.2008, lk 194–194.

²⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202501499.

²⁵ https://thearmstradetrety.org/hyper-images/file/ATT_English/ATT_English.pdf?templateId=137253.

lõhkeseadeldisi üle andma, ning ühises seisukohas selgitatakse seda kohustust kui alust asjakohaste ekspordilubade andmisest keeldumiseks,²⁶ ning muude lepingutega. Ühise seisukoha kasutusjuhendis²⁷ on esitatud põhjalik, kuid mitteammendav loetelu lepingutest, mida tuleb enne ekspordiloa andmist arvesse võtta²⁸.

- (22) Kasutusjuhend hõlmab mitut mehhanismi, mille liikmesriigid saavad võtta kasutusele reekspordi ja lõppkasutajate mureküsimumste arvesse võtmiseks, näiteks lõppkasutaja sertifikaadis sisalduv miinimumteave. Need hõlmavad muu hulgas klauslit „lõppkasutuse ja/või reekspordi keelamise kohta, kui see on asjakohane“ ning liikmesriikide võimalust lisada „klausel, mis keelab lõppkasutaja sertifikaadiga hõlmatud kaupade reekspordi.“ Kasutusjuhendis sisalduv metoodika ja selles viidatud rahvusvahelised lepingud²⁹ on standardid, mille alusel liikmesriikide ametiasutused hindavad selle sektori äriühingute käitumist.
- (23) Kasutusjuhend sisaldab samuti valikulisi hõlbustavaid mehhanisme, et edendada ühiselt rahastatud ja toodetud sõjalise varustuse või tehnoloogia ekspordi valdkonnas konvergentsi ja hõlbustada otsuste tegemist. Üldine juhtpõhimõte peaks olema, et kui ei võeta vastu muud otsust, hõlbustavad sõjavarustuse või -tehnoloogia ühiseks väljatöötamiseks koostööd tegevad ELi liikmesriigid ühise seisukoha kriteeriumidele vastavate riskianalüüside ja vastastikuse usalduse alusel selle varustuse või tehnoloogia ekspordi ELi väljapoole, tingimusel et eksport ei kahjusta nende otsesid ega riiklikke julgeolekuhuve ega rahvusvahelisi kohustusi (seoses sõjavarustuse või -tehnoloogia kaubandusega). Ühiselt rahastatud ja toodetud sõjalise varustuse või tehnoloogia ekspordi ühtlustamise edendamiseks ja otsuste tegemise hõlbustamiseks kutsutakse osalevaid liikmesriike üles konsulteerima üksteisega seoses potentsiaalsete ekspordi sihtkohtade ja lõppkasutajate riskihindamisega, et tagada ühise projekti edukas rakendamine. Selles ühises põhimõttes kokku leppides kavandavad nad vajaduse korral konsultatsiooniraamistiku kasutusele võtmist.
- (24) ELi nõukogu tavarelvastuse ekspordi alltöörühm (COARM) aitab kaasa ELi ühise seisukoha rakendamisele, muu hulgas hõlbustades liikmesriikide vahelist teabevahetust keeldumiste ja tundlike sihtkohtade kohta. EL aitab suurendada relvaekspordi läbipaistvust, jagades andmeid relvaekspordi kohta kord aastas Euroopa välisteenistuse hallatavas andmebaasis³⁰.

3.1.2 Sõjatehnoloogia ja -varustuse ELi-sisene vedu

- (25) ELi-sisest üleandmist reguleeritakse samuti direktiiviga 2009/43/EÜ³¹ kaitseotstarbeliste toodete liidusisese veo kohta, milles on sätestatud mitu kriteeriumi, mida liikmesriikide ametiasutused peavad enne kaitseotstarbelise varustuse või tehnoloogia veo lubamist

²⁶ Artikli 2 lõike 1 punkt b.

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6881-2025-INIT/et/pdf>.

²⁸ Need hõlmavad lepinguid ja rahvusvahelisi instrumente (režiime), mis reguleerivad sõjalise varustuse ja tehnoloogia kasutamist ja/või varumist ja/või eksportimist ja üleviimist, näiteks (sealhulgas): Austraalia grupp, raketitehnoloogia kontrollirežiim (MTCR), Zanggeri komitee, tuumatarneriikide grupp, Wassenaari kokkulepe, ballistiliste rakettide leviku tõkestamist käsitlev Haagi tegevusjuhend (HCoC) (III lisa (2. peatüki 6. jao juurde)).

²⁹ Näiteks Wassenaari lepingu ekspordi lõppkasutaja/lõppkasutuse kontroll.

³⁰ [Euroopa välisteenistuse hallatud andmebaas](#).

³¹ [CL2009L0043EN0020010.0001.3bi_cp 1.1](#), punkt 7.1.

arvesse võtma. Need hõlmavad näiteks protsesse kaitseotstarbeliste toodete võimaliku kõrvalesuunamise vältimiseks. Sellega kehtestatakse samuti nõue, et liikmesriikide ekspordivad asutused kontrollivad iga kolme aasta tagant, kas vastuvõttev riik järgib veoloas märgitud ekspordipiiranguid³².

3.1.3 Kahesuguse kasutusega kaupade ELi-väline vedu

- (26) Komisjon juhib tähelepanu sellele, et kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli suhtes kohaldatakse ELi õigusakte ja selle juhtimine erineb sõjalise varustuse ekspordist. Määrusega (EL) 2021/821 on kehtestatud liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks³³.
- (27) 2019. aastal avaldas komisjon soovitus³⁴ ettevõttesiseste nõuetele vastavuse programmide kohta kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise kontrollimiseks vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 428/2009 äriühingutele, kes osalevad kahesuguse kasutusega kaupade ekspordis, edasitoimetamises, vahendamises ja transiidis³⁵. Teatavat luba saada soovivatel äriühingutel peaksid olema asutusesisesed nõuetele vastavuse mehhanismid, mis hõlmavad järgmisi aspekte, millest võivad lähtuda ka finantssektori ettevõtjad, kui nad soovivad hinnata, mil määral asjaomased äriühingud täidavad oma hoolsuskohustust: kõrgema juhtkonna pühendumus nõuete täitmisele; organisatsiooni struktuur, ülesanded ja vahendid; koolitus ja teadlikkuse suurendamine; tehingute järelevalve protsess ja menetlused; tulemuslikkuse hindamine, auditid, aruandlus ja parandusmeetmed; registrite pidamine ja dokumendid; füüsiline julgeolek ja infoturve.

3.2 Riski maandamine ELi kestliku rahanduse raamistiku ja äriühingute kestlikkusala hoolsuskohustuse direktiivi eri seadusandlike dokumentide abil

3.2.1 Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus

- (28) Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus on läbipaistvusraamistik, millega määratakse kindlaks, kuidas ELi finantsturu osalised peavad avaldama kestlikkust käsitlevat teavet³⁶. Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrus on koostatud, et võimaldada investoritel nõuetekohaselt hinnata, kuidas kestlikkusega seotud riskid on kaasatud investeerimisotsuste tegemise protsessi³⁷ ning mõista paremini finantstoodetest kestlikkusele avalduvat võimalikku kahjulikku mõju. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2022/1288 täiendatakse jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrust regulatiivsete tehniliste standarditega. Näiteks nõutakse selles, et finantsvahendajad selgitaksid, kuidas kestlikkuse eesmärgiga finantstoo (st lepingueelne teave kooskõlas jätkusuutlikkust käsitleva teabe määruse artikliga 9) ei kahjusta oluliselt kestliku investeerimise eesmärke. Neil juhtudel peavad finantsturu osalised kirjeldama, kuidas

³² III peatükk, artikkel 9.

³³ [Euroopa Liidu Väljaannete Talitus \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

³⁴ Komisjoni 30. juuli 2019. aasta soovitus (EL) 2019/1318 ettevõttesiseste nõuetele vastavuse programmide kohta kahesuguse kasutusega kaupadega kauplemise kontrollimiseks vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 428/2009.

³⁵ [ELT L 134, 29.5.2009, lk 1–269](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1318/oj).

³⁶ 19. märtsi ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ on märgitud, et „komisjon esitab [jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise] määruse läbivaatamise raames kaitsevaldkonna ja kestlikkusraamistiku investeerimiseesmärkide vahelise seose kohta vajalikud suunised.“.

³⁷ [Kestlikkust käsitleva teabe avalikustamine finantsteenuste sektoris – Euroopa Komisjon](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1288/oj).

nad võtavad arvesse kahjulikku mõju, I lisa tabelis 1 esitatud vormi abil ja asjakohaseid näitajaid kõnealuse lisa tabelite 2 ja 3 abil.

- (29) Kaitsetööstusesse investeerivate finantsturu osaliste puhul on I lisa tabelis 1 esitatud põhilise negatiivse mõju näitajad, mis võivad vajada täiendavaid selgitusi, järgmised: põhilise negatiivse mõju näitaja 10 „ÜRO üleilmse kokkuleppe põhimõtete ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) hargmaiseid ettevõtteid käsitlevate suuniste rikkumine“,³⁸ põhilise negatiivse mõju näitaja 11 „Puuduvad menetlused ja vastavuskontrollimehhanismid, et jälgida vastavust ÜRO üleilmse kokkuleppe põhimõtetele ja hargmaiseid ettevõtteid käsitlevatele OECD suunistele“ ning põhilise negatiivse mõju näitaja 14 „Kokkupuude vastuoluliste relvadega“.

3.2.1.1 Põhilise negatiivse mõju näitajad 10 ja 11 – kaitsetööstuse investeeringutest tekkiva võimaliku negatiivse mõju hindamine.

- (30) Määruses (EL) 2022/1288 ei ole üksikasjalikult täpsustatud, kuidas finantsturu osalised saavad hinnata, kas keskkonna- või sotsiaalsesse eesmärki panustavasse majandustegevusse investeerimine vastab I lisa tabeli 1 põhilise negatiivse mõju näitajatele 10 ja 11.
- (31) ÜRO üleilmne kokkulepe on vabatahtlik raamistik ettevõtete tegevuse ja strateegia vastavusse viimiseks kümne üldtunnustatud ettevõtete vastutuse põhimõttega, sh inimõiguste põhimõtetega. 1. põhimõttega nõutakse, et ettevõtted toetaksid ja austaksid rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigusi ja 2. põhimõttega nõutakse, et ettevõtted veenduksid, et nad ei osale inimõiguste rikkumises. ÜRO üleilmse kokkuleppe oluline element on teatis edusammude kohta, mis on iga-aastane teave, mille osalevad äriühingud peavad esitama. Teatistes edusammude kohta on kirjeldatud kümne põhimõtte rakendamise jõupingutusi, mis suurendab läbipaistvust ja sidusrühmade vastutust.
- (32) OECD hargmaiseid ettevõtteid käsitlevate suuniste IV peatükk on pühendatud inimõigustele ja selles on määratud kindlaks kuus põhimõtet. Kolmas põhimõte nõuab, et äriühingud „peaksid otsima võimalusi sellise inimõigustele avalduva kahjuliku mõju ennetamiseks või leevendamiseks, mis on nende ärisuhete kaudu otseselt seotud ettevõtja tegevuse, toodete või teenustega, isegi kui nad ise ei aita kaasa selle mõju tekkele.“. Viiendas põhimõttes kutsutakse neid üles „täitma inimõigustega seotud hoolsuskohustust, lähtudes ettevõtja suurusest, tegevuse laadist ja tegevusvaldkonnast ning sellest, kui suur on risk kahjustada inimõigusi.“³⁹.
- (33) Komisjon kutsub asutusi üles võtma arvesse hoolsuskohustuse nõudeid ja meetmeid, mis on võetud kasutusele, et järgida punktis 2.1 kirjeldatud ekspordikontrolli õigusakte, mis aitavad saavutada ÜRO üleilmse kokkuleppe põhimõtete 1 ja 2, OECD hargmaiseid ettevõtteid käsitlevate suuniste IV peatüki põhimõtete 3 ja 6 ning määruse (EL) 2022/1288 põhilise negatiivse mõju näitajate 10 ja 11 eesmärgi.

³⁸ [ELT L 196, 25.7.2022](#), lk 1–72, vt lk 43.

³⁹ OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtjatele vastutustundliku äritegevuse kohta.

3.2.1.2 Põhilise negatiivse mõju näitaja 14 – vastuolulised relvad

- (34) Põhilise negatiivse mõju näitaja 14⁴⁰ „Selliste investeeringute osakaal, mis on tehtud investeerimisobjektiks olevatesse äriühingutesse, mis on seotud vastuoluliste relvade tootmise või müügiga“ hõlmab ainult teabe avaldamist vastuoluliste relvade nelja järgmise kategooriaga kokkupuute kohta: jalaväevastased miinid, kobarlahingumoon, keemia- ja bioloogilised relvad. Need relvad on enamikus liikmesriikides keelatud ELi suhtes otseselt siduva rahvusvahelise õigusega ja neid käsitatakse põhilist negatiivset mõju avaldavatenä.
- (35) Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse vastuolulise relva määratlus ei hõlma tuumarelvi. Siiani on tuumarelvade keelustamise leppe allkirjastanud ainult kolm liikmesriiki, s.o Austria, Iirimaa ja Malta. See on 1968. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingust eraldiseisev leping. Kõik liikmesriigid on tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalised. Tuumarelva leviku tõkestamise lepingus on sätestatud, et iga lepinguosaline kohustub mitte kellelegi edastama või mitte kelleltki vastu võtma tuumarelvi või muid tuumaplahvatusseadeldisi otseselt või kaudselt. Tuumarelva leviku tõkestamise leping ei piira nende riikide tuumaprogramme, kellel olid tuumarelvad lepingu allkirjastamise ajal 1968. aastal.
- (36) See teabe esitamise kohustus osutab järgmistele rahvusvahelistele konventsioonidele.
- Bioloogiliste relvade väljatöötamine ja tootmine on keelatud 10. aprillil 1972 Londonis vastu võetud bakterioloogiliste (bioloogiliste) ja toksiliste relvade väljatöötamise, tootmise ja ladustamise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooniga, mille on allkirjastanud ja ratifitseerinud kõik ELi liikmesriigid⁴¹.
 - Keemiarelvade väljatöötamine ja tootmine on keelatud 13. jaanuaril 1993 Pariisis vastu võetud keemiarelvade väljatöötamise, tootmise, ladustamise ja kasutamise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooniga,⁴² mille on allkirjastanud ja ratifitseerinud kõik ELi liikmesriigid.
 - Jalaväevastaste miinide tootmine on keelatud 18. septembril 1997 vastu võetud jalaväevastaste miinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooniga, mille on allkirjastanud ja ratifitseerinud enamik liikmesriike⁴³.
 - Kobarlahingumoon tootmine on keelatud 30. mai 2008. aasta kobarlahingumoon konventsiooniga,⁴⁴ mille on allkirjastanud ja ratifitseerinud Austria, Belgia, Bulgaaria, Tšehhi, Taani, Saksamaa, Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Malta, Madalmaad, Portugal, Sloveenia, Slovakkia ja Rootsi.

⁴⁰ Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2022/1288 I lisa tabel 1.

⁴¹ [Rahvusvahelise humanitaarõiguse lepingud – bioloogiliste relvade keelustamise konventsioon, 1972.](#)

⁴² [Rahvusvahelise humanitaarõiguse lepingud – keemiarelvade keelustamise konventsioon, 1993 \(icrc.org\).](#)

⁴³ [Rahvusvahelise humanitaarõiguse lepingud – jalaväevastaste miinide keelustamise konventsioon, 1997 \(icrc.org\).](#) Komisjon märgib, et Soome, Poola, Eesti, Läti ja Leedu on hiljuti teatanud kavatsusest sellest lepingust väljuda.

⁴⁴ [Rahvusvahelise humanitaarõiguse lepingud – kobarlahingumoon konventsioon, 2008 \(icrc.org\).](#)

3.2.2 ELi taksonoomia

- (37) ELi taksonoomia on erasektori rahaliste vahendite jaoks ette nähtud läbipaistvusvahend, millega luuakse keskkonnasäästliku tegevuse klassifikatsioon eesmärgiga soodustada keskkonnasäästlikke investeeringuid.
- (38) ELi taksonoomiamääruse artikli 3 alusel peab selleks, et tegemist oleks „keskkonnasäästliku majandustegevusega“, selline tegevus andma „olulise panuse“ kuuest keskkonnaeesmärgist ühe eesmärgi saavutamisele ja järgima põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ iga muu keskkonnaeesmärgi puhul. Selline tegevus peab toimuma ELi taksonoomiamääruse artiklis 18 sätestatud minimaalseid kaitsemeetmeid järgides ning vastama tehnilistele sõelumiskriteeriumidele.
- (39) ELi taksonoomiamääruse artiklis 18 osutatud minimaalsete kaitsemeetmete eesmärk on tagada, et isikud, kes viivad ellu majandustegevust, mida peetakse taksonoomiaga kooskõlas olevaks, peavad vastama sotsiaalsetele ja juhtimise miinimumnõuetele. Artikli 18 lõike 1 kohaselt peavad ettevõtjad selleks, et nende majandustegevust peetaks taksonoomiamäärusega kooskõlas olevaks, rakendama hoolsuskohustus- ja parandusmeetmeid, mis tagavad kooskõla vastutustundliku äritegevuse nõuetega, mida on nimetatud OECD suunistes hargmaistele ettevõtetele ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetes.
- (40) Komisjon kutsub asutusi üles võtma arvesse hoolsuskohustuse nõudeid ja meetmeid, mis on võetud kasutusele, et järgida punktis 3.1 kirjeldatud riikliku ekspordikontrolli õigusakte, mis aitavad saavutada ÜRO juhtpõhimõtte 13, OECD hargmaiseid ettevõtteid käsitlevate suuniste IV peatüki põhimõtte 3 ja 6 ning ELi taksonoomiamääruse artikli 18 lõike 1 kohaste minimaalsete kaitsemeetmete järgimist.
- (41) ELi taksonoomiamääruse artikli 18 lõikes 2 osutatakse otseselt jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse põhilise negatiivse mõju näitajatele kestlikkuse valdkonnas⁴⁵. Seetõttu peavad ettevõtjad tagama, et nende hoolsuskohustus- ja parandusmeetmed võimaldavad teha kindlaks tegeliku või võimaliku kokkupuute vastuoluliste relvade tootmise või müügi, seda kokkupuudet vältida või leevendada või selle heastada, nagu on sätestatud jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse delegeeritud määruses⁴⁶ (vt punkt 3.2.1.2).

3.2.2.1 Kaitsevaldkonnaga seotud ettevõtete puhul ELi taksonoomiaga kooskõla taotlemine

- (42) Komisjon tuletab meelde, et kaitsevaldkonnaga seotud valdkondades tegutsevad ettevõtted saavad nagu iga teinesektor taotleda taksonoomiaga vastavusse viimist taksonoomia delegeeritud õigusaktides täpsustatud abikõlblike horisontaalsete investeeringute puhul. See hõlmab näiteks investeeringuid hoonete ja taristu keskkonnasäästlikumaks muutmise või investeeringuid keskkonnasäästlikusse transporti kapitalikulude ja/või tegevuskulude kujul, millele on osutatud avalikustamist käsitleva delegeeritud õigusakti I lisa punkti 1.1.2.2 alapunktis c ja punkti 1.1.3.2

⁴⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023XC0616\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023XC0616(01)).

⁴⁶ Komisjoni teatis, milles käsitletakse teatavate ELi taksonoomiamääruse õigusnormide tõlgendamist ja rakendamist ning seoseid jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrusega, [Euroopa Liidu Väljaannete Talitus \(europa.eu\)](#).

alapunktis c. Nad võivad nõuda ka muude taksonoomia delegeeritud õigusaktides kindlaks määratud tegevuste (nt transpordi, andmelahenduste, tootmise jne valdkonnas) taksonoomiaga kooskõlla viimist.

- (43) Samal moel ei tähenda fakt, et konkreetseid kaitsetööstuse tegevusi ei ole siiani ELi taksonoomiasse kaasatud, seda, et kaitsetööstuse keskkonnatoime on halb⁴⁷.
- (44) Kuigi ELi taksonoomia kliima- ja keskkonnavaldkonna delegeeritud õigusaktides on sätestatud konkreetsed tehnilised sõelumiskriteeriumid, mida äriühingud peavad järgima, kui nad soovivad teatada, et nende majandustegevus on taksonoomiaga kooskõlas, pakuvad ELi kestliku rahanduse raamistiku muud osad muid viise majandustegevuse ja ettevõtjate kestlikkusaspektide hindamiseks.
- (45) 2025. aasta veebruari lihtsustamist käsitleva õigusaktide koondpaketi⁴⁸ eesmärk on märkimisväärselt vähendada nende äriühingute halduskoormust, kes teatavad taksonoomiaga vastavusse viimisest. Samuti muudetakse komisjoni võetud lihtsustamiskohustuste osana põhjalikult taksonoomia delegeeritud õigusakti.

3.2.3 MiFID 2

- (46) MiFID 2 nõuded investeerimisühingutele, kes peavad võtma arvesse klientide kestlikkuseelistusi ja pidama silmas kestlikkuseelistusi sihtturgude kindlaksmääramisel, osutavad otseselt jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määrusele ja ELi taksonoomiamäärusele. Seega tuleb lõppkliente, kellel on MiFID 2 alusel kestlikkuseelistusi, nõustada toodete asjus, mis investeeritakse vähemalt teatavas ulatuses taksonoomiaga kooskõlas olevatesse tegevustesse või jätkusuutlikesse investeringutesse (või mis on nendega seotud) kooskõlas jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse artikli 2 punktiga 17 või mille puhul võetakse arvesse põhilise negatiivse mõju näitajaid.
- (47) Seoses otsese viitega jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruks määratletud kestlikele investeringutele ja taksonoomiamääruks määratletud keskkonnasäästlikele investeringutele tuleneb MiFID 2st, et asutused peavad võtma arvesse ELi taksonoomiamääruse kohast minimaalsete kaitsemeetmete põhimõtet ja jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruks põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“, kui nad hindavad, kas nende turustatav toode vastab kestlikkuseelistustele. Viimati nimetatud hõlmab seotust jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruks sätestatud vastuolulisi relvi käsitleva põhilise negatiivse mõju näitajaga (vt punkt 3.2.1.2).
- (48) MiFID 2 raames põhilise negatiivse mõju näitajate arvesse võtmise puhul ei ole ühegi sättega nähtud ette, et asutused peavad käsitama kaitsesektoris tehtavaid investeringuid kahjuliku mõjuga investeringutena ainult sellesse sektoris investeerimise tõttu ja et neid ei tohiks seega pakkuda ühelegi kestlikkuseelistustega kliendile.

⁴⁷ Vt ELT C, C/2023/267, 20.10.2023, punkt 12.

⁴⁸ [2025/0045 \(COD\)](#).

3.2.4 Äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiiv

- (49) 25. juulil 2024 jõustunud äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiiviga nõutakse, et suured äriühingud, kelle peakorter asub ELis või kes saavad seal märkimisväärset tulu, teeksid kindlaks oma tegevuse kahjuliku mõju inimõigustele ja keskkonnale ELis ning üleilmsetes väärtusahelates ja vähendaksid seda.
- (50) Äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate kaitsevaldkonna äriühingute suhtes kohaldatakse seda direktiivi nagu mis tahes muu äriühingu suhtes. Nad peavad täitma kestlikkusalasast hoolsuskohustust seoses oma tegevuse, oma tütarettevõtjate tegevuse ja nende äripartnerite tegevusega, kes on seotud äriühingu toodete tootmise või teenuste osutamisega (eelnev etapp) või äriühingu toodete turustamise, transpordi ja ladustamisega (järgnev etapp). Äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiivi artikli 3 kohaselt ei laiene sellest direktiivist tulenev hoolsuskohustus äriühingu tegevusahela järgneva etapi äripartneritele, kes on seotud sõjalise varustuse ja kahesuguse kasutusega kaupade tootmisega, kui liikmesriikide ametiasutused on nende ekspordiks loa andnud: „tegevusahel“ – äriühingu tegevusahela järgneva etapi äripartnerite tegevus, mis on seotud selle äriühingu toote turustamise, transpordi ja ladustamisega, kui äripartnerid tegelevad sellise tegevusega äriühingu jaoks või tema nimel, välja arvatud toote turustamine, transport ja ladustamine, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2021/821 kohast ekspordikontrolli või relvade, lahingumooni või sõjavarustusega seotud ekspordikontrolli pärast toote ekspordiks loa saamist⁴⁹.
- (51) 2025. aasta veebruari direktiivide ettepanekute koondpaketi⁵⁰ eesmärk on vähendada äriühingutele tekkivat regulatiivset koormust, sh lihtsustades äriühingute jaoks nende kohustuste piires tegelike või võimalike kahjulike mõjude tuvastamist, mis tekivad nende kaudsete äripartnerite tasandil. Kuid kui kahjulik mõju on kindlaks tehtud, siis peavad äriühingud vältima selle kordumist või tagama selle lõppemise, järgides vajaduse korral ennetus- või parandusmeetmete kava⁵¹.
- (52) Selle koondpaketi rakendamise esimese etapina jõustus 17. aprillil äriühingute kestlikkusalasase hoolsuskohustuse direktiivi muudatus, millega lükati ülevõtmise tähtpäev ja esimese kohaldamise kuupäev edasi ühe aasta võrra: vastavalt 2027. aasta juulisse ja 2028. aasta juulisse⁵².

3.2.5 Äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv

- (53) Äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiviga kehtestatakse kohustuslikud ELi kestlikkusaruandluse standardid, mida nimetatakse Euroopa kestlikkusaruandluse standarditeks (ESRS). Need standardid nõuavad kestlikkust käsitleva teabe avalikustamist ja ei piira investeringuid ühtegi sektorisse. Praegu kehtiva valdkonnaüleste standardite esimese komplekti kaks järgmist olulist sätet on eriti asjakohased kaitsetööstuse jaoks.

⁴⁹ ELT L, 2024/1760, 5.7.2024, artikli 3 punkti g alapunkt ii; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>.

⁵⁰ [2025/0045 \(COD\)](#).

⁵¹ [SWD\(2025\) 80](#), lk 18.

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. aprilli 2025. aasta [direktiiv \(EL\) 2025/794](#), millega muudetakse direktiive (EL) 2022/2464 ja (EL) 2024/1760 seoses kuupäevadega, millest alates peavad liikmesriigid kohaldama teatavaid äriühingute kestlikkusaruandluse ja kestlikkusalasase hoolsuskohustuse nõudeid.

- Peamised nõuded (ESRS 1, punkt 105): see standard võimaldab äriühingutel mitte avaldada salastatud või tundlikku teavet, isegi kui seda peetakse oluliseks. Komisjon selgitab, et kaitsetööstus kasutab teistest sektoritest suurema tõenäosusega sätet, mis võimaldab jätta tundliku või salastatud teabe esitamata. Kaitsetööstusel võib tekkida vajadus kohaldada seda sätet näitaks tooraine tarne mahtude või teatava kestlikkusega seotud finantsteabe puhul. See asjaolu peaks omakorda mõjutama seda, kuidas kindlustandvate teenuste osutajad suhtlevad kaitsetööstuse äriühingutega seoses selle sätte kasutamisega.
 - Tarbijad ja lõppkasutajad (ESRS S4): see standard selgitab, et olukord, kus tarbijad või lõppkasutajad kasutavad äriühingu tooteid või teenuseid ebaseaduslikult või väärkasutavad neid, jääb väljapoole selle standardi kohaldamisala.
- (54) 2025. aasta veebruari koondettepanek äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi ja äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiivi muutmise kohta⁵³ ei mõjuta eespool märgitud kehtivaid sätteid, kuigi see vähendab märkimisväärselt ulatust, milles äriühingud peavad täitma äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivist tulenevaid aruandlusnõudeid.
- (55) Komisjon tegi samuti ettepaneku lükata äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi kohaldamine edasi kahe aasta võrra selle õigusakti teise ja kolmanda etapi äriühingute suhtes. Kaasseedusandjad on selles ettepanekus kokku leppinud ja see jõustus 17. aprillil 2025⁵⁴. Liikmesriigid peavad selle üle võtma 31. detsembriks 2025.

3.2.6 Võrdlusaluste määrus

- (56) Võrdlusaluste määrase eesmärk on tagada ELi finantsturgudel kasutatavate võrdlusaluste läbipaistvus, usaldusväärus ja põhjendatus. Võrdlusalus on võrdluspunkt, mida kasutatakse investearuandluse, äriühingu või turu tulemuslikkuse või väärtuse mõõtmiseks. Võrdlusaluste määrasega on kehtestatud kliimaülemineku võrdlusalused ja Pariisi kokkulepet järgivad võrdlusalused ning võrdlusaluste kestlikkuse aspekti avalikustamismäärused.
- (57) Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/1818⁵⁵ täiendab võrdlusaluste määrust, sätestades konkreetseid nõudeid kliimaga seotud märgistatud võrdlusalustele. Määrase eesmärk on edendada kvaliteetsete kliimaga seotud võrdlusaluste väljatöötamist ja selles on sätestatud eeskirjad väljajätmiste kohta.
- (58) Samasse kaitsevaldkonna koondpaketti kuuluvas sihtotstarbelises muutmismääruses (C(2025) 3801) on komisjon selgitanud, et kõnealuse delegeeritud määrase artikli 12 lõike 1 punktist a tulenevate väljajätmiste kohaldamisel tuleb võtta arvesse keelatud relvadega tegelevaid äriühinguid. Keelatud relvad omakorda tähendavad „jalaväevastaseid miine, kobarlahingumooni, keemia- ja bioloogilisi relvi, mille kasutamine, omamine, arendamine, üleandmine, tootmine ja ladustamine on selgesõnaliselt keelatud lisas loetletud rahvusvaheliste relvakonventsioonidega, millega enamik liikmesriike on ühinenud.“

⁵³ [2025/0045 \(COD\)](#).

⁵⁴ [2025/0044 \(COD\)](#).

⁵⁵ [ELT L 406, 3.12.2020, lk 17–25](#).

4 Tulukünnised

- (59) ELi kestliku rahanduse raamistik ei näe ette mingeid erandeid kaitsega seotud tegevuse rahastamisele kas konkreetse äriühingu käibe protsendina sõjalise/kaitse tegevuse valdkonnas või protsendina fondi portfelli kaitse/sõjalise valdkonna tegevusse tehtud investeeringutest. Komisjon juhib tähelepanu sellele, et ELi kestliku rahanduse raamistik on kaitsesektori seisukohast neutraalne ja selles käsitletakse eraldi ainult „vastuolulisi relvi“, nagu on määratletud jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruses ja selgitatud eespool.
- (60) Kaitsesektori käibel põhinevad üldised erandid ei oleks kooskõlas kestlikkuskaalutlustega seotud riskide maandamiseks kasutatava juhtumipõhise loogikaga. Samuti ollakse seisukohal, et see ei ole kooskõlas ELi strateegiliste vajaduste ja prioriteetidega, kuna tulukünniste kasutamine kaitsesektorile erandite tegemiseks oleks eriti kahjulik VKEdele, kes ei suuda spetsialiseerumise nõuetest ja suurusest tulenevate piirangute tõttu sageli mitmekesistada oma tegevust tsiviilturnul tegutsema asumiseks⁵⁶.
- (61) Komisjon julgustab asutusi, sh järelevalveasutusi ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisalaste märgiste (näiteks riiklikud ökomärgised) andjaid koostama oma väljajätmise põhimõtted kooskõlas juhtumipõhise lähenemisviisiga ning vastuoluliste relvade loeteluga, nagu on selgitatud eespool.

5 Kuidas hinnata kaitsesektori panust sotsiaalsesse kestlikkusse

- (62) ELi kestliku rahanduse raamistik võimaldab finantsturu osalistel avalikustada investeeringud majandustegevusse lähtuvalt nende panusest laiematesse sotsiaalsetesse ja keskkonnanäesmärkidesse.
- (63) Euroopa kaitsetööstuse strateegia 3. jaos tunnustab komisjon kaitsetööstust üliolulise panustajana liidu kerksusesse ja julgeolekusse ning seega rahusse ja sotsiaalsesse kestlikkusse.
- (64) Jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse artikli 2 punktis 17 on määratletud, mida tähendavad keskkonna või sotsiaalsetesse eesmärkidesse panustavad tegevused. See määratlus ei hõlma sektorite/majandustegevuste ammendavat loetelu. Kooskõlas käesoleva teatise punktiga 3 võivad finantsturu osalised järeldada põhjaliku juhtumipõhise hindamise alusel, et ELi kaitsetööstuse majandustegevus rahu ja julgeoleku kaitsmiseks panustab sotsiaalsete eesmärkide saavutamisse, tingimusel et see ei kahjusta oluliselt ühtegi muud kestlikkuse eesmärki ning et tegevust elluviiv äriühing järgib häid juhtimistavasid. Nagu mis tahes muud liiki tegevuse puhul ei saa siiski eelnevalt eeldada, et kaitsetegevus aitab sotsiaalset eesmärki saavutada.
- (65) Seda arvesse võttes julgustab komisjon asutusi mitte käsitleda kaitset kui *de facto* mittepanustavat sektorit, kui nad hindavad sotsiaalsesse kestlikkusse positiivselt

⁵⁶ [Study results: Access to equity financing for European defence SMEs - European Commission \(Uuringu tulemused: Euroopa kaitsevaldkonna VKEde juurdepääs omakapitali kaudu rahastamisele – Euroopa Komisjon\) \(europa.eu\).](#)

panustavaid sektoreid. Sama põhimõtet tuleks kohaldada MiFIDi raames kestlikkuseelistusi hindavate ja sihtturge kindlaks määravate asutuste suhtes.